

**Türkiye Cümhuriyeti ile Bulgaristan Hükûmeti arasında münakit ticaret ve seyri-
sefain muahedenamesinin tasdikına mütedair kanun**

(*Resmi Gazete ile neşir ve ilân : 18/VI/1930 - Sayı : 1523*)

№ 1691

BİRİNCİ MADDE — Türkiye cümhuriyeti ile Bulgaristan Hükûmeti arasında 1930 senesi mayısının yirmi yedinci günü Ankarada imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun ahkâmını icraya İcra vekilleri Heyeti me-murdur.

8 haziran 1930

**TRKIYE İLE BULGARİSTAN ARASINDA TİCARET VE SEYRİSEFAİN
MUKAVELENAMESİ**

Bir taraftan

Türkiye Cümhuriyeti Reisi Hazretleri

Diğer taraftan

Haşmetli Bulgar Kırallı Hazretleri

Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ticarî münasebatın teşvik ve inkişafı arzusile mütehassis olarak bir Ticaret ve Seyrisefain Muahedesi aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhas olmak üzere:

Türkiye Reiscümhuru Hazretleri:

Esbak Vekil ve Büyük Elçi Diyarbekir Meb'usu Zekâi Beyefendi ile Burdur Meb'usu Mustafa Şeref ve Hariciye Vekâleti Müsteşarı Menemenli Numan Beyefendileri;

Haşmetli Bulgar Kırallı Hazretleri:

Bulgaristanın Türkiyede fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Müsyü Théodore Pavloff ile Maliye Nazaretinde Gümrükler Şubesi Müdürü Müsyü Yordan Mitkoffu ve Ticaret, Sanayi ve mesai Nazaretinde Kalem Müdürü Müsyü Ivan Gabenskiyi tayin eylemişlerdir.

Müşarünileyhim usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğere tebliğ ettikten sonra âtideki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde — 1

Menşei Yüksek Âkit taraflardan biri olup diğerinin ülkesine ithal olunan tabii veya mamul müstahsallar, en ziyade müsaadeye mazhar millet memleketin mümasil müstahsallarından alınan veya alınacak olandan başka yahut daha yüksek resimlere, emsale, harçlara veya herhangi başka aidata tabi tutulmıyacaktırlar.

En ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesi esası, Yüksek Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğerinin ülkesine ihraç olunan tabii ve mamul müstahsallara müteallik ihracat resimlerine ve sair aidata şamildir.

Şurası mukarrerdir ki en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesinin, mehuzaı rüsumiyenin

keyfiyeti tatbikına gümrük muamelesine, ithal olunan eşyanın muayene ve tahlil tarzına, gümrük resimleriyle harçların tediye şartlarına da şamildir.

Madde — 2

Menşei Yüksek Âkit taraflardan biri olup diğerinin ülkesine ithal olunan tabii veya mamul müstahsallar, her ne nam altında olursa olsun, dahili resimler hususunda, üçüncü bir memleketin aynı müstahsallarına bahşedilmiş olan muameleden müstefit olacaklardır.

Madde — 3

Yüksek Âkit taraflardan her biri ithal olunan eşyanın menşei olan memleketi tayin için, bahsolunan eşyanın mezkûr memleketin tabii veya mamul müstahsallarından bulunduğu veya orada gördüğü tahavvül münasebetile o suretle telâkkisi icap eylediğine dair bir menşe şهادetnamesi istiyebilecektir.

Merbut nümuneye (A melfufu) göre tanzim edilmiş olan menşe şهادetnamesi gerek ticaret ve ziraat daireleri gerek mürsilin mensup olduğu ticaret odası, gerekse mürselünileyh memleketin kabul edeceği herhangi teşekküller ve heeytler tarafından verilecektir. Mürselünileyh memleketin, menşe şهادetnamelerinin, kendi siyasi yahut konsolosluk mümessili tarafından tasdik edilmesini istemeye hakkı olacaktır.

Posta paketleri, gideceği memleket Hükûmeti bunların ticarî bir mahiyeti haiz irsalâtta madut olmadığını kabul ettiği takdirde, menşe şهادetnamesinden istisna edilecektir.

Madde — 4

Âkit taraflardan birinin ülkesine - son geldiği yer neresi olursa olsun - diğer taraf ülkesinde müstahsal veya mamûl bir maddenin ithali hakkında hiç bir memnuiyet veya takyit, her hangi diğer ecnebi bir memlekette müstahsal veya mamûl mümasil maddelerin ithaline de teşmil edilmedikçe, idame veya ihdas edilmeyecektir.

Âkit taraflardan birinin ülkesinden diğerinin ülkesine her hangi bir maddenin ihracı üzerinde hiç bir memnuiyet veya takyit, mümasil maddelerin her hangi diğer ecnebi memlekete ihracına da teşmil edilmedikçe, idame veya ihdas edilmeyecektir.

Yukarıki fıkralarda vazedilmiş olan umumî kaideye, mevzubahs memnuiyet veya takyitlerin aynı şerait altında bulunan her hangi diğer ecnebi memlekete aynı zamanda ve aynı tarzda teşmil edilmesi şartile, ancak aşağıdaki hususlarda istisna kabul edilebilir:

- 1 - Umumî emniyet icaplarına binaen vazolunan memnuiyet veya takyitler;
- 2 - Âmmenin sırhati düşüncesile mevzu memnuiyet veya takyitler;
- 3 - Hayvanları veya nebatları hastalıklardan ve tufeylilerden muhafaza ve nebatları tereddiden ve cinsin tükenmesinden vikaye için vazolunan memnuiyet veya takyitler.

Madde — 5

Yüksek Âkit taraflar, beynelmilel transite en ziyade elverişli olan yollar üzerinde, şahıslara, yolcu ağırlıklarına, eşyaya ve her türlü maddelere, gemilere ve vapurlara, arabalara, vagunlara ve diğer nakil vasıtalarına müteakabilen transit bahşetmeği, bu bapta yekdigere en ziyade müsaadeye nail millet muamelesi temin ederek, taahhütyerler.

Yüksek Âkit taraflardan birinin arazii rüsumiyesinden geçen her nevi eşya, muhafaza, kurşunlama, tahmiliye, tahliye, istatistik ve mağaza resim ve ücretleri müstesna olmak üzere, her türlü gümrük resminden ve başka tekliflerden müteakabilen muaf tutulacaktır.

Bu maddenin hükümleri, aktarılan yahut ambalâji değiştirilmiş veya değiştirilmemiş olmak üzere antirepoya konulan transit eşyaya da tatbik olunur.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki, bu eşyanın transiti, memlekete gizlice dühulün men'i

zımında, müteallik olduğu gümrük kanunlarına tevfikân, temin olunacaktır.

Yüksek Âkit Taraflardan hiç biri kendi ülkesine girmesi memnu olan yolcuların transit suretile geçmelerini temin ile mükellef olmayacaktır. Yüksek Âkit taraflar, eşyanın ve hususile dördüncü madde mucibince ithali memnu olanların gizlice memlekete ithal olunmayıp fakat hakikaten transit edilmiş olmalarını temin için, her türlü tedabir ittihazı hakkını muhafaza ederler.

Eşyanın transiti:

1 - Devletin emniyetine ve âmmenin selâmetine müteallik sebepler dolayısıyla;

2 - Sıhhat sebepleriyle yahut hayvanat ve nebatat hastalıklarına karşı ihtiyat tedbiri olarak menedilebilecektir.

Yüksek Âkit taraflar, ülkelerinde, Devlet inhisarına mevzu teşkil eden yahut istihsal ve fûruhtu memnu olan müstahsalların transitini, halen mer'î bulunan yahut âtiyen ittihaz edilecek olan kanunî ve idarî ahkâm ile tesis edilecek hususî mürakabeye tabi tutulabileceklerdir.

Madde — 6

Yüksek Âkit taraflar, kendi ülkelerindeki demiryollarında, aynı hatlarda ve aynı şartlar dahilinde ve kezalik aynı istikamette olmak üzere, mümasil eşya hakkındaki ücrete ve nakil tarzlarına ve teslim şartlarına ve umumî resim ve mükellefiyetlere müteallik hususlarda, mütekabilen yekdiğerine en ziyade müsaadeye mazhar millet muamelesini temin eylerler.

Bundan maada iki Hükümet, demiryollarında karşılıklı müraselât teferruatını ve transiti, şimendifer idarelerince doğruca itilâf edilerek, tanzim etmek hakkını muhafaza ederler.

Madde — 7

Üçüncü bir Devletle müsavat üzere muamele görmek esası:

1 - Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden hemhudut memleketlerle hududun iki tarafında on beşer kilometroyu geçmeyen bir mntaka dahilinde vukubulacak hudut ticareti hususunda bahşedilmiş veya sonradan edilecek olan müsaadelere;

2 - Gümrük ittihadından münbais hususî müsaadelere;

3 - Gümrük tarifesi hususunda Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılış olan memleketler arasında mevcut veya ileride ihdas edilebilecek hususî menfaat ve müsaadelere atbik olunmayacaktır.

Madde — 8

Yüksek Âkit taraflardan birine mensup olup kendi memleketlerindeki salâhiyet sahibi makamlar arafından verilmiş bir salâhiyet varakası ibraz ederek orada ticaret ve san'atlarını icraya mezun olduklarını ve kanunlarda musarrah harçları ve resimleri tesviye ettiklerini isbat edecek olan acirler, fabrikacılar ve sair san'at erbabı gerek kendileri ve gerek hizmetlerinde bulunan seyyar nemurlar vasıtasile diğer taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsiller nezdinde yahut umumî satış yerlerinde mübayaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır.

Bunlar, arzettikleri mevada tevafuk eden metaları kendi ticaret ve san'atlarında kullanan tacirlerden ve sair kimselerden siparişler dahi alabileceklerdir. Onlar ancak, nümune ve modelleri beraberinde götürebilecekler yahut kendilerine göndereceklerdir. Onlar, bu fıkrada tadat olunan faaliyetlerden dolayı hususî hiç bir resim ve aidaatla mükellef tutulmayacaklardır.

Muayyen bir metam örneği olan bilcümle mevat, bir taraftan tekrar ihracında aynıyetlerinin tesbit alınmasına salih bulunmak, diğer taraftan böylece ithal edilmiş olan mevat meemu heyetile nümuneliklerin mutat mahiyetini zayı etmiş olacak derecede kemiyet veya kıymet irae etmemek muzaaf aydi ile, nümunelik yahut model addolunur.

Salâhiyet varakası (B) merbutundaki nümune muvafık surette tanzim edilmiş olacaktır. Âkit taraflar bu varakaları itaya memur olan makamata ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaretlerini era hususunda tebaiyete mecbur oldukları ahkâmı mütekabilen yekdiğerine iş'ar edeceklerdir.

Maahaza, şurası mukarrerdir ki, yukarıda zikredilen seyyar ticaret memurları, varakalar da yazılı olanlardan başka tacirler veya san'at erbabı için satış muameleleri akdinde bulunmak hakkını haiz olmayacaklardır.

İthal memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya herhangi diğer resme tabi olan ve nümunelik veya model suretile ithal edilen mevât, tekrar ihraç olunmaları kaydile, iki tarafça, aşağıdaki şerait dairesinde, ithal ve ihraç resminden muvakkat muafiyetle kabul edilecektir:

A - Bu seyyar memurlar, gümrük idaresine beyannamelerini verirlerken, ihraç memleketi gümrük memurları tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri nümuneleri veya modelleri alelmüfredat müş'ir bulunan tarifatlî bir listeyi üç suretile birlikte ibraz edeceklerdir. Eğer tarifatlî listeyi hamil bulunmıyorlarsa, beyannamelerini verirlerken, nümuneler veya modelleri alelmüfredat irae eden yeni bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir.

İthalât memleketinin gümrük memurları listenin mahallî lisana tercümesini talep edebileceklerdir.

B - Nümuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin tesbit edilebilmesi için, bunlar ihracat memleketinde nevi ve şekillerine göre, damgalanmış yahut balmumu veya kurşunla mühürlenmiş olacaklardır. Her bir tarafın gümrük makamâtı, nümuneler üzerine vazedilmiş olan işaretlerin asılma mutabakatının tahkikini temin için, bu damgaların örneklerini ve mühürlerin basılmış şekillerini müteakibilen ve resmen yekdiğerine göndereceklerdir.

İşaretler vaz'ı gayrikabil veya mahzurları dâi olduğu takdirde, fotoğraflar, resimler veya tam ve mufassal tarifât ile ayniyetin tesbiti caizdir. Bununla beraber, ithalât memleketinin gümrük memurları bu nümuneleri tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin temini için elzem addedecekleri bileümle ahvalde, masarifi alâkadarlarca tesviye edilmek üzere, iştisnâ olarak, munzam işaretlerle teşhiz edebileceklerdir.

Bu son keyfiyetten maada, gümrük muayenesi, nümunelerin sadece ayniyetinin tesbitinden ve icabı takdirinde talep edilecek tekâlif ve rüsum miktarının tayininden ibaret olacaktır.

Nümune veya modeller ihraç memleketinde vazedilmiş işaretleri hamil bulunmazsa, ithal memleketinin gümrük memurları yeni işaretler vazedeceklerdir.

C - İthalâtçı tarafından gümrük idaresine tarifatlî listenin veya nümunelere ait beyannamenin itasından sonra gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve nümunelere ait olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usulüne muvafık ise bu nümunelerin her birinin gümrük resmi ve - eğer mahal varsa - istihlâk resmi tesbit olunacak ve bu tekâlif ve rüsumun balığ olduğu miktar gerek nakten, gerek ithalât memleketinin salâhiyettar makamâtı tarafından kâfi görülen teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâm Hükümetler tarafından kendi kanunlarına göre tanzim edilecektir. Tartma ve saire ücretleri kat'î surette tesviye olunacak ve gümrük memurları tarafından alelusul tasdik edilen tarifatlî liste veya beyanname nüshalarında biri ithalâtçıya iade edilecektir.

Maahaza, ithalâtçı, nümunelerden her birinin rüsumunu tarifenin mevadî müteallikasını mucibince hesap ettirip depozito edecek yerde nümunelerin mecmuu için bu rüsumu tarifede en yüksek resme tabi nümune üzerinden tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Gümrük memurları bu teklifi isaf etmekle mükellef bulunacaklardır.

D - Bu suretle ithal edilmiş olan nümuneler veya modeller altı aylık bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten gerek diğer birinden ya ihracat memleketine iade veya her hangi bir memlekete tekrar ihraç edileceklerdir. Altı aylık mühlet, icap ettiği takdirde, ithalât memleketinin gümrük idaresi tarafından temdit olunabilir.

E - Tarifatlî liste veya beyanname ile tekrar ihraç edilecek nümuneler veya modeller alâkadar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve bu idare, muayene ettikten sonra, bilâ tehir ithal esnasında mevdu rüsumun tamamen iadesi veya bu rüsumun tesviyesini müemmin kefaletin feshi muamelesini ilmühaber mukabilinde ifa edecektir. Bu iade veya kefalet feshi keyfiyeti ancak tekrar ihraç edilmiş olan nümuneler veya modeller için ifa kılınacaktır. (D) fıkrasında zikredilen mühletin

hitamından sonra, tekrar ihraç edilememiş veya o mahalde satılmış olan nümuneler veya modellerin emaneten tutulan gümrük rüsumu gümrük idaresine irat kaydolunacak veya - kefalet kabul edilmişse - kefillerden istifa edilecektir.

F - İthal esnasında mevdu rüsumun iadesi veya kefaletin feshi, hudutlardaki bilûmum gümrük idareleriyle memleket dahilinde kâin olup bu bapta muktazi salâhiyeti haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir. Âkit taraflar mezkûr salâhiyetin verildiği idarelerin listelerini yekdiğeri-ne tebliğ edeceklerdir.

Bu maddenin ahkâmı hakkında her hangi bir üçüncü Devletle müsavat üzere muamele görmek esası zaten mütekebil surette mahfuz bulunmaktadır.

Bu maddenin ahkâmı seyyar satıcılığa, seyyar sanayia keza ne ticaret ne de san'at icra etmiyenler nezdinde sipariş taharrisine kabili tatbik olmayacaktır.

Madde — 9

Yüksek Âkit taraflardan birinin, ticaretlerini icra zımında, yerlilere tahsis edilmemiş olan panayır ve pazarlara giden tebaası, diğerinin ülkesinde, tabiiyetinde buldukları memleket devairi tarafından (C) merbutundaki nümune veçhile verilmiş bir hüviyet varakası ibraz eyledikleri takdirde mahallî tebaadan daha az müsait bir surette muamele görmeyeceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmı seyyar ticaret ve san'at erbabına keza ayak satıcılığ ile san'at ve ticaret yapmayan şahıslar nezdinde sipariş almağa şamil bulunmadığından Yüksek Âkit taraflardan her biri bu bapta kendi kanunlarının serbestisini muhafaza eder.

Madde — 10

Âkit taraflardan birinin sancağını taşıyıp hamulesiz veya hamuleli olarak diğer tarafın sularına ve limanlarına girecek veya oralardan çıkacak olan gemi ve vapurlar oralarda - hareket ve azimet mahalleri nereleri olursa olsun - millî sefinelere yapılan muamelenin ayırından her hususta müstefit olacaklar ve millî sefinelere tahmil edilen veya edilebilecek olanlardan başka, Devlet, bir vilâyet, bir nahiye veya Hükûmetin müsaade ettiği herhangi bir teşekkül nam ve menfaatına istifa olunan - ne unvan altında olursa olsun - hiç bir resim ve mükellefiyete tabi tutulmayacaklardır.

Hamuleler - mevrit veya mahreçleri neresi olursa olsun - millî sancak altında ithal veya ihraç edilmiş oldukları takdirde tabi olacakları resim ve mükellefiyetlerden başkasına ve daha ağırlığına tabi tutulmayacaklar ve aynı takdirde görecekları muameleden başkasına hedef olmayacaklardır. Aynile, yolcular ve bunların ağırlıkları millî sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele göreceklardır.

Madde — 11

Âkit taraflardan her birinin gemileri diğer tarafın bir veya müteaddit limanına, gerek oralara mevritleri eenebi memleket olan hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını indirmek, gerek oralarda, eenebi memlekete götürmek üzere hamule, emtia ve yolcularının hepsini veya bir kısmını irkâp etmek için gidebileceklerdir. Bu gemiler, mütekebil memleketlerin kanun ve nizamlarına uyarak hamulelerinin diğer bir limana veya diğer bir memlekete mahsus olan kısmını - bu kısım için, millî sefineler lehine tesbit edilmiş en aşağı miktar üzerinden ancak istifa edilebilecek olan nezaret resimlerinden başka hiç bir resim ve masarif tediyecile mükellef olmaksızın, gemi dahilinde hıfız ve tekrar ihraç edebileceklerdir.

Madde — 12

Bahrî merakibin tabiiyeti, her iki tarafça, Devleti aidesinin salâhiyettar makamı canibinden her memleketin kanun ve nizamlarına tevfikân bu hususta verilen vesikalar ve şehadetnamelere göre, muteber tutulacaktır.

Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden verilen hacmi istiabi şehadetnamelerile hacmi istiabiye mütedair sair vesikalar, iki tarafı Âkit arasında bir itilâfı mahsus aktine intizaren, diğer tarafça tanınacaktır.

Madde — 13

İşbu muahedenin, seyrisefain hususunda mütekabilen millî muamelenin bahşına dair olan hükümleri âtideki mevada şamil olmaz:

- 1 - Yüksek Âkit taraflardan her birinin ülkesinde halen mer'i olan veya mer'i olacak kanunlar ile idaresine devam edilen kabotaj ile dahilî sularda seyrisefaine;
- 2 - Millî ticareti bahriyeye prim şeklinde yapılan veya yapılacak olan teşvikata;
- 3 - Millî sayit hasılâtının mevzu teşkil ettiği veya edeceği hususî menfaatlara;
- 4 - Yüksek Âkit tarafların kara sularında sayit ile, limanlarda açıkta demirleme mahallerinde ve sığ sahillerdeki bahri hizmetlerin icrasına.

Bahrî hizmetler, kara suları hududu dahilinde ve Marmara denizinde cereyan ettikçe cer ve kılavuzluk, bahrî muzaheret ve tahlisiye işini ihtiva eder.

Yukarıda tadat edilen mevat haricinde kalan müstesniyat, en ziyade müsaadeye mazhar millet kaidesine tabi tutulacaktır.

Madde — 14

Yüksek Âkit taraflardan birine mensup bir geminin diğer taraf sularında garkolması, karaya oturması, hasarı bahri veya mecburî tevakkufa uğraması gibi hadisatta, sefine ve hamulesi, işbu memleket kanun ve nizamlarının mümasil ahvalde millî sefaine bahşettiği müsaadelerin ve muafiyetlerin aynından istifade edecektir. Geminin kaptanına, mürettebatına ve yolcularına gerek bizzat kendileri için ve gerek sefine ve hamulesi için aynile tebaai mahalliyeye tatbik olunduğu derecede muavenet ve muzaheret edilecektir.

Tahlisiye resmine gelince, tahlisin vukubulduğu memleketin kanunî mevzuatı tatbik olunacaktır. karaya oturmuş veya garkolmuş bir geminin kurtarılan emtiası, dahilî istihlâk için memleketeye ithal edilmedikçe, hiç bir gümrük resmine tabi tutulmayacaktır.

Madde — 15

İşbu muahede tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün mertebe sür'atle Sofyada taati edilecektir.

Muahedename, tasdiknamelerin teatisinden on beş gün sonra meriyete girecek ve müddeti iki sene olacaktır. Bu müddetin bitiminden sonra Yüksek Âkit taraflardan biri canibinden fesholununcuya kadar meriyet mevkiinde kalacak, fesih iş'arı tarihinden ancak altı ay sonra tesirini gösterecektir.

Yukarıki ahkâmı tasdik etmek üzere Yüksek Âkit tarafların murahhasları bu muahedeyi imza etmişler ve mühürlemişlerdir.

Ankarada 27 Mayıs 1930 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Th. Pavloff

Yor. Mitkoff

İv. Gabensky

Zekâi

Mustafa Şeref

M. Numan

A - MERBUTU

Menşe şahadetnamesi nümunesi

Mürsilin			Mürselünileyhin		
İsmi:.....			İsmi:.....		
İkametgâhı:.....			İkametgâhı:.....		
Sokağı:.....			Sokağı:.....		
Parça adedi	Ambalajın - zurufun - şekil ve sureti	Marka ve numarası	Safî ve gayri safî sikleti, kilo ve kıymeti	Sevkedildiği tarih (şimendifer , posta, vapur ilah .....)	Muhtevi- yatı

Balâda evsafı zikredilen eşyanın menşenin ..... olduğu tasdik kılır.

/ / 19

Şahadetnameyi ita eden salâhiyettar dairenin ismi ve imza (Mühür)

B - MERBUTU

Devletin ismi

Varakayı ita eden makamı

Seyyar ticaret memurlarına mahsus salâhiyet varakası

İta tarihinden itibaren on iki ay müddetle muteberdir.

Hangi memleketler için muteber olduğu ..... varakanın numarası

..... şehirinde mütevellit ve .....
şehirinin ..... sokağında ..... numaralı ..... mukim ..... Efendinin
..... şehirinde ..... unvanı ticarisi altında işleyen .....

(1)

fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin sahibi veya - namına ifayı muameleye salâhiyettar seyyar ticaret memuru olduğu ve mumaileyhin salifüzzikir fabrika - ticarethane - ler - için balâ - da muharrer memleketlerde siparişler almak ve yahut mübayaat icra eylemek salâhiyetini haiz bulunduğu ve mezkûr ticarethane fabrika - nın - ların .....

Memleketin de icrayı ticaret - sanat - etmeğe mezun olup bu bapta tekâlifi kanuniyeyi tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılındı.

..... Şehrin ismi 19

ticarethanenin - lerin - sahibinini imzası

Fotoğraf

Varaka hamilinin eşkâli

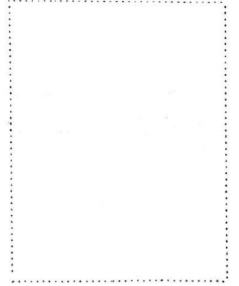
Yaş .....

Boy .....

Saç .....

Alâmeti farikai sabite .....

Varaka hamilinin imzası

(1) İşbu noktalara ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

C - MERBUTU

Panayır ve pazarları ziyaret edenlere mahsus salâhiyet varakası

İşbu varakanın hamili olup..... deki Türk tebaası için Bulgaristandaki Bulgar tebaası için Türkiyedeki panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan..... Efendinin..... şehrinde ikamet eylediği ve ticaret veya san'atının icrası için tekâlif ve rüsumu kanuniyeti tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka..... aylık bir müddet için muteberdir.

(Varakanın ita kılındığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mühürü)

İMZA PROTOKOLU

İşbu muahedenamenin imzası esnasında iki Hükûmet murahhasları zirdeki noktaların tesbiti hususunda mutabık kalmışlardır:

Şurası mukarrerdir ki, Türkiyeye ithallerinde Bulgaristan müstahsalâtı olan odun kömürü (türk gümrük tarifesinin: 283 numarası) %30, keza Bulgaristan müstahsalâtı olan kaşkavallar (türk gümrük tarife numarası: 24/ A dan) da %25 nisbetinde bir gümrük resmi tenzilinden muahede müddetince müstefit olacaktır.

Aynı veçhile mukarrerdir ki, Türkiye müstahsalâtından olan taze ve tuzlu balıklar (bulgar tarifesinin: 30,31 b/ 1, 31 b/ 2, 31/ c numaraları) keza balmumu (bulgar tarifesinin: 124/a numarası) dahi muahede devam ettiği müddetçe Bulgaristana ithallerinde zirdeki gümrük rüsumuna tabi olacaklardır:

Bulgar tarife №	Eşyanın tavsifi	Leva olarak kentale tatbik olunacak resim
30	Balıklar, her nevi canlı, taze yahut soğukta muhafaza edilmiş	14
31/b	Palamut:	
	1 - Kesilmiş (lâkerde)	70
	2 - Tamam	45
31/c	Sairleri	19
124/a	Balmumu ve balmumu peteği	140

Bununla beraber, tenzilât yüzdesinin taallük ettiği odun kömürü ile kaşkavala tatbik olunan tarifeler tezyit edilecek olursa, bu tezyidin mer'iyete girmesinden itibaren dokuz aylık bir mühlet hitamına kadar, mezkûr maddeler için muahede derpiş edilmiş olan menafi hasebile, işbu muahedenin imzası tarihinde tatbiki terettüp eden resimler bilâtebeddül mahfuz kalacaktır.

Bundan maada şurası da mukarrerdir ki, menşei Türkiye olan (Sultaniye kuru üzümü, Bulgaristanda, her hangi bir memleketin aynı mahsulâtının ve hususile Yunanistan mahsulü bulunan Korent kuru üzümünün tabi olduğundan veya olacağından daha yüksek, her ne nam altında olursa olsun, hiç bir gümrük resmine, hiç bir harea veya mükellefiyete tabi tütülmüyecektir.

Birinci ve dördüncü maddeye müteferriyan - Şurası mukarrerdir ki, bu maddelerin ahkâmı 1499 numara ve 8 haziran 1929 tarihli kanunun üçüncü maddesini ihlâl etmez.

Üçüncü maddeye müteferriyan - Eğer Yüksek Âkit taraflardan biri bilâhare üçüncü bir Devlete menşe şahadetnameleri hususunda muafiyet yahut her hangi teshilât bahşedecek olursa, bu fevattan istifade keyfiyeti, mütekabilyet şartile, derhal diğer taraf ithalâtına şamil olacaktır.

Sekizinci maddeye müteferriyan - Şurası mukarrerdir ki, sekizinci maddenin ahkâmı rüsum ve

aidatı hususiye bahsında, yerlilere nazaran hatta faaliyetleri hasebile tediyesi lâzım gelen rüsum ve aidat dolayısıyla ecnebi tacirler, fabrikaçılar ve diğer san'at erbabı ile hizmetlerindeki ecnebi seyyar ticaret memurları için mümtaz bir vaziyet ihdas edemeyecektir.

İşbu protokol bu muahedenin cüzü mütemmimini teşkil edecek ve muahede ile aynı zamanda meriyete girecektir.

Ankara, 27 mayıs 1930

Th. Pavloff

Yor. Mitkoff

Iv. Gabenski

Zekâi

Mustafa Şeref

M. Numan

Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 8 - VI - 1930 ve 1/726
Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası : 8 - VI - 1930 ve 4/258
Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları : 20 26,50,72,73,78:81
Bu kanunla ilişiği olan kanunların numaraları: